

SAKSA

MARRASKUU 2025

MAAKATSAUS

KESKUS-
KAUPPAKAMARI

SISÄLTÖ

SAKSA UUDISTAA ISOSTI – YRITYS, OLETKO VALMIS?	4
MUUTOSTEN SYKSY.....	6
FINLAND AND GERMANY – OLD FRIENDS, NEW FRONTS.....	9
SAKSAN INVESTOINTIPAKETIT JA BYROKRATIAN VÄHENTÄMISTALKOOT: MAHDOLLISUUKSIA SUOMALAISSYRITYKSILLE	13
VELKAJARRUA EI PAINETA, MUTTA VELKAPEIKKO ELÄÄ.....	16
UPM JA SUOMALAISSAKSALAINEN TEOLLINEN YHTEISTYÖ	19
SAKSAN SISÄPOLIITTINEN TILANNE ON AIEMPAA HERKEMPI JA MONIMUTKAISEMPI.....	22
SUOMEN JA SAKSAN VÄLINEN KAUPPA KULKEE SATAMIEN VARASSA	25
GERMANY AND MARKET OPPORTUNITIES FOR FINNISH COMPANIES	28
POTKUA PUOLUSTUKSESTA, INVESTOINTEJA INFRASTRUKTUURI- RAHASTOSTA, TAKAPAKKIA TULLEISTA – SAKSAN TALOUDEN UUSI AIKA.....	32
GERMANY: OPPORTUNITIES FOR FINNISH COMPANIES	36

SAKSA UUDISTAA ISOSTI – YRITYS, OLETKO VALMIS?

Suomen ja Saksan kahdenväliset suhteet ovat vahvat ja monipuoliset poliittisesti, taloudellisesti ja kulttuuri-
sesti. Saksa on perinteisesti yksi Suomen tärkeimmistä vientikumppaneista ja esimerkiksi tärkein eurooppalainen markkina suomalaiselle sellulle, paperille, kartongille ja sahatavaralle. Viime vuosina kahdenvälinen kauppamme on taloussuhdanteista johtuneen heikentyneen saksalaisen kysynnän vuoksi kohdannut ajalle tyypillisiä haasteita. Uutta sivua päästäneen kirjoittamaan lähivuosina, sillä Saksa tarjoaa merkittävien liittohallituksen investointipäätöksien ansiosta uusia huomattavia mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille erityisesti uusien teknologioiden ja digitalisaation, puolustuksen ja energian aloilla. Lähtökohdat ovat myönteiset, sillä Saksassa on perinteinen tukeva teollinen perusta, sen innovaatioalustat vahvistuvat uudistustarpeen vuoksi entisestään ja valtavien investointien toimeenpano jatkuu useita vuosia eteenpäin.

Päivi Pohjanheimo
johtaja, kansainväliset
asiat ja kauppa,
Keskuskauppakamari

Kuva: Jari Härkönen

Saksan käynnistämä kunnianhimoinen digitalisaatiopolitiikka, tulevaisuuteen suuntautuvat infrastruktuurihankkeet ja merkittävästi vahvistuva puolustussektori tekevät maasta hyvin valmistautuneelle yritykselle entistä vahvemman yhteistyökumppanin. Maan liittohallituksen ilmoittamien linjausten ennakoitavuuden vuoksi suomalaisille yrityksille avautuu konkreettisia mahdollisuuksia rakentaa menestyvää yhteistyötä eri toimialoilla.

Yrityksen on mahdollista saavuttaa tuloksellista liiketoimintaa Saksassa, kun sen toiminta ja investoinnit ovat strategisia ja pohjautuvat yhteisille arvoille Saksan kanssa, kuten UPM:n pitkä menestystarina maassa kertoo. Uusien mahdollisuuksien osalta yrityksen kannattaakin arvioida tarjoamaansa tällä kilpaillulla markkinalla sen mukaan, miten se pystyy yhdistämään Saksan strategiset investoinnit, suomalaisen kilpailuedun sekä kasvavan kysynnän Saksassa ja kahdenväliset yhteistyömahdollisuudet. Tällaisia toimialoja ovat Saksan ilmoittamia suurinves-

tointeja vastaanottavat puolustusteollisuus ja turvallisuusteknologia, puhtaan energian ratkaisut ja digitalisaatio sekä uudet teknologiat.

Saksa investoi voimakkaasti puolustukseen ja koko puolustussektorinsa modernisointiin, kuten ilmapuolustukseen, droonien kehittämiseen, tekoälyyn sekä kaksikäyttöteknologioihin siviili- ja sotilaskäytössä, mutta myös ammuksiin. Suomalaisen yritysten, joilla on osaamista kyberturvallisuudessa, komento- ja ohjausjärjestelmissä, logistiikassa tai sensoriteknologiassa, kannattaa pitää silmät auki etunojassa.

Saksa tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2045 mennessä. Puhtaan energian ratkaisuista maakatsauksen kirjoittajat nostavat esiin erityisesti Saksan vedyn tarpeen, jonka kattamiseen maa tarvitsee ulkomaisia kumppaneita. 50–70 prosenttia vedyn tarpeesta nimittäin katetaan tuonnilla, mikä tarkoittaa mahdollisuuksia suomalaisille toimijoille erityisesti rajat ylittävissä hankkeissa. Suomalaisen yritysten mahdollisuuksia voi identifioida vedyn tuontiin perustuvan strategian toimeenpanossa, eli logistiikassa ja infrastruktuurin rakentamisessa tarvittavan teknologian kehittämisessä.

Kolmanneksi digitalisaatio ja uudet teknologiat tarjoavat mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille. Saksa on jäljessä digitalisaatiossa, mutta se haluaa kiihdyttää takamatkalta. Suomi nähdään maassa digitalisaation edelläkävijöiden joukossa. Saksassa digitalisaatio etenee Suomea hitaammin, mikä avaa ovia suomalaisille ratkaisuille. Aloina nousevat esille tekoäly, kvanttilaskenta ja 6G-verkot. Saksa etsii operatiivista resilienssiä kyberturvallisuudenkin voimin.

Saksalaisessakin toimintakulttuurissa yrityksellä on kilpailuetu, kun sillä on osoittaa referenssiasiakkaita. Lisäksi yrityksen tarjoama nousee hyvään neuvotteluasemaan, jos sen ratkaisut ovat skaalattavissa ja jos sillä on selkeää näyttöä toimivista ratkaisuista ja palveluista.

Omien kotiläksyjen tekeminen, jalkautuminen ja verkostojen rakentaminen helpottavat Saksassakin yrityksen tietä markkinoille. Hyvä valmistautuminen saksalaiseen neuvottelukulttuuriin ja myös paikallinen asiantuntemus ovat myös avainasemassa, sillä liiketoiminta Saksassa voi olla monimutkaista liittovaltiokentteen ja erilaisen tapakulttuurin vuoksi. Suurlähetystö ja lähetystöön integroitu Business Finland tarjoavat yritystukea sitä tarvitseville.

Gute Reise und viel Erfolg mit Ihrem Unternehmen!

MUUTOSTEN SYKSY

Berlinissä puhaltavat muutostuulet. Kristillis-demokraatit CDU/CDU ja sosiaalidemokraattinen SPD ovat aikeissa toteuttaa kunnianhimoista uudistuspolitiikkaa, eli muutosten syksy on käsillä.

Uusi hallitus aloitti työnsä merkittävillä päätöksillä: luotiin 500 miljardin infrastruktuurirahasto ja poistettiin velkajarru yli prosentin bruttokansantuotteesta ylittäviltä puolustusmenoilta. Tämä on merkittävä muutos saksalaisessa fiskaalisessa perinteessä – se todellinen Zeitenwende – historiallinen käännekohta.

Taustalla on ymmärrys, että Saksan rapautunut kilpailukyky, joka aikaisemmin on perustunut halpaan venäläisenergiaan, USA:n turvatakuihin ja Kiinan markkinoihin, tulee palauttaa, eikä tätä voida tehdä ilman mittavia investointeja. Lisäksi ymmärretään, että epävarmassa kansainvälisessä tilanteessa omaan puolustukseen on syytä vihdoinkin panostaa – ja tässä edellisen hallituksen 100 miljardin erityisrahasto oli vasta alkusoittoa, koska tarpeet ovat huomattavasti suuremmat.

Saksa ilmoitti ensimmäisten joukossa olevansa sitoutunut Naton 3,5 prosentin + 1,5 prosentin puolustusmenotavoitteeseen. Tämä tarkoittaa puolustusmenojen nousua 158 miljardiin euroon vuonna 2029. Vuoden 2025 puolustusbudjetti on noin 62 miljardia euroa ja vuonna 2026 sen on tarkoitus nousta 82 miljardiin euroon. Keskeisiä menoeriä ovat materiaali-investoinnit, infrastruktuuri sekä henkilöstökulut. Parhaillaan käydään vilkasta keskustelua asevelvollisuuden palauttamisesta – tämä jäädytettiin 2011.

Teiden, siltojen ja rautateiden nykyaikaistamisen tarpeen ohella on havaittu, että byrokratiaa on Saksassa liikaa. Tätä on tuotettu kansallisesti ja EU-tasolla. Uudessa hallituksessa onkin nyt ensimmäistä kertaa Saksan historiassa ministeri, joka vastaa ”digitalisaatiosta ja valtion modernisoinnista”. Digitalisaation alalla Saksa on vahvasti takamatkalla Suomeen nähden, mutta tavoitteet ovat kovat. Tämän luulisi tarjoavan mahdollisuuksia suomalaisille yrityksille.

Kai Sauer

Suomen Saksan suurlähettiläs

Kuva: Bernhard Ludewig/Suomen Saksan-suurlähetystö

Energian osalta ydinvoiman perään ei enää juurikaan vilkuilla, mutta hintaa on laskettava, ja tämä tapahtunee ns. teollisuussähkön edullisemman hinnoittelun avulla. Pidemmällä aikavälillä Saksa näkee suuria mahdollisuuksia vetyteknologiassa ja katsoo tässäkin Suomen suuntaan kumppanina. Suomelle tämä olisi tilaisuus luoda myönteinen ja molemminpuolista turvallisuutta lisäävä side Saksaan.

Suomen ja Saksan suhteet voivat hyvin ja syventyvät edelleen. Perinteisesti Suomi ja Saksa ovat samanmielisiä monissa asioissa, ja Nato-kumppanuus on tiivistänyt suhdettamme entisestään. Itämeri on yhdistävä tekijä turvallisuuden ja talouden alalla.

Taloussuhteiden osalta nostaisin erityispiirteenä esiin Saksan osavaltiot ja niiden merkityksen yksittäisinä kumppaneina. Hyvänä esimerkkinä toimii Nordrhein-Westfalen, joka 18 miljoonan asukkaan ja yli 800 miljardin euron taloutensa pohjalta voisi olla G20-ryhmän jäsen. Toinen esimerkki on Baijeri – sekin EU-vertailussa seitsemänneksi suurin talous. Yhdessä Baden-Württembergin kanssa nämä muodostavat Saksan talouden ja innovaatioiden keskittymän, jota meidän ei ole varaa sivuuttaa.

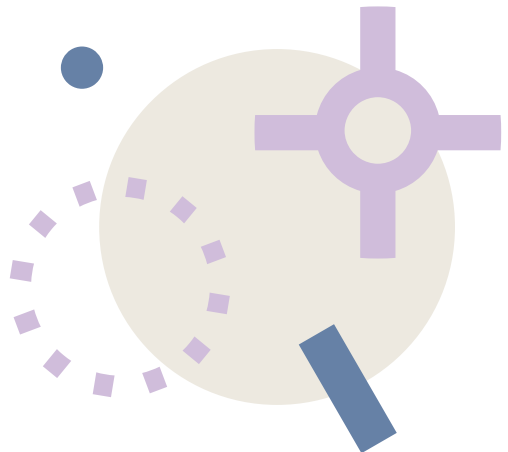
Suosituksena onkin siteiden vahvistamisessa panostaminen regulaatiokeskus-Berliinin ohella myös yksittäisiin osavaltioihin. Suomi on huomioinut tämän suhteessaan Yhdysvaltoihin, mutta Saksan kohdalla osavaltiotason vaikuttamisessa on vielä kehittämisen varaa.

Ulkopolitiikan muuttuvassa ilmastossa Saksan visiona on vastuullinen ulkopoliittikka, yhtenäinen Eurooppa ja turvallinen Saksa. Venäjän uhka on todettu hallitusohjelmassa hyvin selväsanaisesti, samoin tuki Ukrainalle. Päätäväisyyden taustalla vaikuttaa myös kokemus uhkasta, joka ulottuu Saksaan. Saksaan kohdistuu yhä enemmän hybridivaikuttamista, tuoreimpina esimerkkeinä Berliinin ja Münchenin lentokenttiin kohdistunut häirintä. Myös viimeaikaiset Nato-maihin kohdistuneet lennokkioperaatiot ja ilmatilaloukkaukset on rekisteröity tarkasti ja vastatoimia pohtien.

Saksan turvallisuustietoisuus on heräämässä, mutta sen juurtuminen ja muuttuminen käytännön toimiksi on hidasta. Syitä tähän löytyy historiasta ja hajautetusta hallintomallista – liittovaltion ja osavaltioiden kompetenssirajat ovat huolella piirretyt ja näiden käytäntöjen muuttaminen on demokraattisessa oikeusvaltiossa hidasta. Suomen turvallisuuskäytäntöihin ja -kokemuksiin

kohdistuu Saksassa runsaasti kiinnostusta. Suurlähetystö on ollut aloitteellinen Suomen ja Saksan välisen kokonaisuusturvallisuusdialogin käynnistämiseksi eri tasoilla.

Saksa on – naapuri-Ruotsin ohella – Suomen tärkein kumppani Euroopassa. Tähän on taloudellisia ja turvallisuusperusteita. Kahden läheisen kumppanimaan suhteiden kirjo käsittää lähes kaikki valtioneuvoston toimialat. Tämä tarkoittaa sitä, että suhteiden hoitoa edellytetään myös muilta kuin valtionjohdolta ja ulkoministeriöltä. Suhteiden ylläpitäminen vaatii jatkuvaa jalkatyötä, jota teemme – rajallisin resurssein – suurlähetystöstä käsin, mutta myös Helsingin osallistumista tarvitaan. Toivotamme siis myös sektoriministeriöiden johdon tervetulleeksi Saksaan – niin Berliiniin kuin osavaltioihin – tekemään Suomen osaamista ja liiketoimintaympäristöä tunnetuksi.

FINLAND AND GERMANY – OLD FRIENDS, NEW FRONTS

A strong economy, smart energy policies, and bold reforms – Germany is stepping up and ramping up its role as Europe’s leading economy to combat global uncertainty. Together with like-minded friends and partners, the Federal Government aims to boost competitiveness in Europe and defend free trade worldwide.

Germany and Finland have shared close political, economic, and cultural ties for decades. Since the opening of the German–Finnish Chamber of Commerce in Helsinki in 1978, our countries have continued to strengthen this bond in various fields. Today, we see how both countries are working together to build bridges in many areas, from industrial cooperation and competitiveness to AI, cybersecurity, and post-fossil energy.

Finland and Germany are close political allies in the EU. Both countries are committed to ensuring that Member States’ fiscal space remains sustainable, that the financing of the new Multiannual Financial Framework is secured, and that strategic investments are directed towards sustainable and digital infrastructure. We share fundamental values such as democracy, the rule of law, freedom of speech, and equality. Moreover, Germany has been one of Finland’s most important trade partners for decades, topping the country’s trade statistics for eleven consecutive years. Similarly, Finland is a trusted and reliable trading partner for Germany. In the first half of 2025, Germany accounted for 14.1% of Finland’s imports, while 9.7% of Finnish exports went to Germany. The main trade goods between us include metals, automobiles and automotive parts, machinery, paper, cardboard, and chemical products.

96% of Finland’s exports and imports are transported by sea, with German ports such as Hamburg, Rostock, and Lübeck playing a key role. Both countries benefit greatly from smooth transport connections in both directions.

Stephan Christian Auer
Saksan Suomen-suurlähettiläs

Kuva: Auswärtiges Amt

In Turku, the German-owned shipbuilding company Meyer and the Bayer production facility serve as prime examples of the best-known German companies in Finland. Meyer and Bayer embody both tradition and innovation, and the fact that the world's largest cruise ships are built in Finland with both German and Finnish expertise highlights how closely our economies are linked: 1% economic growth in Germany usually results in an up to 4% increase in Finnish exports. Germany highly values this partnership and is committed to further developing this close relationship.

International trade is growing rapidly despite geopolitical uncertainties in Europe and the world. Finland is part of this positive development. From an economic perspective, Finland is essentially an island, relying on maritime and air transport for trade and security of supply. Access to the European common market is essential for Finland's economy.

To meet growing demand, German DHL recently opened a new logistics centre in Vantaa, connected to its hub in Leipzig. This is an important contribution by a German company to Finland's and Europe's competitiveness and security of supply. DHL is one of over 400 German companies operating in Finland. Just like Bayer, they are significant taxpayers and exporters. Together, German companies generate €16 billion in turnover in Finland, second only to Swedish firms. In total, German businesses employ nearly 30,000 people in Finland.

As Chancellor Friedrich Merz has emphasized, Europe's economic recovery and competitive standing will be at the heart of our efforts, both nationally and across the EU. We are committed to investing in our future, particularly in infrastructure, defence, and climate action. To this end, Germany will provide over €500 billion in the coming years. These investments will be accompanied by reforms in the social system and the streamlining of bureaucracy. We are pleased to see Finland as a like-minded partner taking bold steps to boost domestic growth and investment on this side of the Baltic Sea.

Innovation and growth must once again become Europe's core strengths. Finland has long been a driving force of European innovation, technology, and sustainability, from digitalisation to renewable energies.

In 2017, the German-Finnish Chamber of Commerce, which has over 600 member companies, established a bilateral digitalization partnership to provide a networking platform, bringing together representatives of German industrial companies and Finnish digitalisation experts. Joint Finnish-German projects

have proven highly flexible in the past in exploring and leveraging advanced digitalization opportunities and addressing new international markets together. A high level of competence, a positive image of Finland in Germany, and vice versa, and close relations between the two countries contribute to the success of cooperating companies. The German manufacturing industry benefits from the know-how already available in Finland on digitisation issues. Especially in critical operational production processes, it is essential in Finland and Germany to integrate AI and cybersecurity into all considerations from the very beginning.

The economic and geopolitical landscape is constantly shifting. Russia's war of aggression continues to cause immense human suffering and to disrupt our security and prosperity. Despite the war's impact on both Finnish and German economies, it has not weakened our unity or our determination, as shown by how we and our Baltic Sea partners are focused on ensuring the security of our citizens and businesses in the region. We face a range of threats, including Russia's shadow fleet, the sabotage of critical underwater infrastructure, drones, and cyberattacks. These threats demand our immediate attention and response. Germany has taken the lead in the NATO Baltic Sentry multi-domain activity against hybrid threats aimed at our underwater infrastructure, and, in response to multiple violations of EU airspace, we support the plan to develop a European "drone wall" system as a flagship cooperation project for the EU.

Against this background, the defence industry in both our countries has seen significant positive development. While defence-industry cooperation is still restricted to individual projects, I expect the number of common projects to increase significantly as a result of the great expertise and high demand on both the Finnish and German markets. One specific example are the plans by Rheinmetall and ICEYE for a joint venture to manufacture satellites. Such German-Finnish projects not only bolster European security, but also have significant value for the prosperity of our nations.

The weaponization of energy by Russia has lost its effectiveness. Through coordinated policies and resilience, we have ended our dependence on Russian energy, turning a vulnerability into a source of strength. Climate-neutral energy supply is a key factor for Germany's economy. Today, nearly 60% of Germany's electricity comes from renewable sources, and by 2030, this figure will rise to 80%. For us, renewable energy is thus not only a question of climate action, but also one of national security. We also need to make sure that energy is affordable and that investments are made in grid expansions. The digitalization and flexibility of the energy grid are critical to improving efficiency.

Beyond this, the Federal Government is establishing Carbon Capture and Storage (CCS) and Carbon Capture and Utilization (CCU) as key climate-protection technologies.

To sustain prosperity, we must embrace the transformative technologies of our time. We must continue the energy transition, foster innovation, and defend free trade and fair competition through our common European Union. In Finland, we are more than happy to have a sound and like-minded partner on our side.

While Germany will never share Finland's northern latitude, we can certainly learn from its proactive and resilient approach. Both Germany and Finland are committed to creating greater capacity for growth. Together, we aim to turn policy into momentum – and momentum into competitiveness.

SAKSAN INVESTOINTIPAKETIT JA BYROKRATIAN VÄHENTÄMISTALKOOT: MAHDOLLISUUKSIA SUOMALAIKYRITYKSILLE

Saksa on Suomelle läheinen kauppakumppani, jonka talous käy läpi monitasoista murrosta. Maa on pitkään ollut Suomen tärkein kauppakumppani, ja Finnvera onkin laskenut, että prosentin kasvu Saksan bkt:ssä kasvattaa Suomen vientiä Saksaan neljällä prosentilla. Euroopan suurimpana taloutena Saksa tarjoaa suomalaisille yrityksille perinteisesti luotettavat, joskin kilpaillut markkinat. Saksan byrokratian vähentäminen, nopea puolustuskyyvyn ja digitalisaation sekä energiamurroksesta selviämisen paine on tehnyt saksalaisista avoimempia muutoksille. Tämä avaa suomalaisille merkittävän mahdollisuuden testata ja skaalata uusia ratkaisuja kansainvälisellä kentällä.

Jan Feller

Toimitusjohtaja, Saksalais-Suomalainen Kauppakamari

Kuva: Saksalais-Suomalainen Kauppakamari / Friedrich von der Hagen

Vaikka Suomen kokonaisvienti laskikin vuonna 2024, nousi sen vienti Saksaan. Suomi vie Saksaan erityisesti koneita, laitteita, metalleja, kemianteollisuuden tuotteita ja muita energiantensiivisiä hyödykkeitä. Saksa puolestaan toimittaa suomalaiselle teollisuudelle välttämättömiä raaka-aineita, ajoneuvoja ja teknologisia ratkaisuja. Kauppasuhteen tiiviys näkyy arjessa: suomalaisyritysten toimitusketjut risteävät saksalaisten kanssa, ja saksalainen osaaminen täydentää suomalaista innovaatiota. Saksalaisyritykset toimittavat ja huoltavat teollisuuslaitoksiamme, tuulivoimaloitamme ja jätteenpolttolaitoksiamme.

Investointipaketit avaavat uusia mahdollisuuksia

Saksan hallitus on linjannut mittavista investointipaketeista, joiden tavoitteena on uudistaa taloutta ja vastata aikamme suurimpiin haasteisiin. Infrastruktuuriin investoidaan 500 miljardia euroa, puolustukseen vähintään saman verran. Suuruusluokka käy selväksi kun sitä vertaa maailmanpankin arvioon, jonka mukaan koko Ukrainan jälleenrakentaminen tulee maksamaan yli 500 miljardia euroa. Investointien taustalla vaikuttavat sekä ilmastotavoitteet että geopoliittinen mur-

ros. Panostukset kohdistuvat ennen kaikkea puolustukseen, vihreään energiaan, digitalisaatioon ja infrastruktuuriin.

Nämä alat tarjoavat suomalaisille yrityksille runsaasti uusia markkinamahdollisuuksia, erityisesti saksalaisyritysten alihankkijoina.

Defence ja dual use: Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Euroopan turvallisuuspoliittista maisemaa. Saksa on sitoutunut kasvattamaan puolustusmenojaan ja investoimaan uuteen teknologiaan, logistiikkaan ja varusteluun. Kaksoiskäyttöratkaisut, joissa siviili- ja puolustusteknologia kohtaavat, nousevat tärkeään rooliin. Suomella on vahvaa osaamista esimerkiksi kyberturvassa, väestönsuojelussa, tietoliikennetkaisuissa ja sensoreissa, jotka tukevat sekä siviiliturvallisuutta että sotilaallista suorituskykyä.

Vihreä energia ja vety: Saksa on sitoutunut kunnianhimoisiin ilmastotavoitteisiin ja panostaa voimakkaasti uusiutuvaan energiaan. Yli sadan miljardin euron ilmasto- ja muutosrahasto kanavoidaan muun muassa vetytalouden kehittämiseen, sähköverkon vahvistamiseen sekä tuuli- ja aurinkovoimarakentamiseen. Saksa on myös ilmoittanut rakentavansa vähintään 20 GW:n edestä uusia kaasuvoimaloita, mielellään myöhemmin vedyllä toimivia. Suomalaisten yritysten osaaminen uusiutuvan energian varastoinnissa, siirrossa ja hallinnassa on kysyttyä. Erityisesti vedyn tuotannossa ja sähköverkkoihin liittyvässä teknologiassa avautuu tilaisuuksia rakentaa pitkäjänteistä yhteistyötä.

Digitalisaatio ja IT: Saksan hallitus on käynnistänyt ohjelmia digitalisaation vauhdittamiseksi ja byrokratian keventämiseksi. Kyse ei ole pelkästään teknisestä modernisaatiosta, vaan myös hallinnon ja palveluiden kokonaisvaltaisesta uudistamisesta. Saksan IT-markkinat ovat Euroopan suurimmat, ja tarve luotettaville kyberturvaratkaisuille kasvaa nopeasti. Suomalaisten vahva asema ohjelmisto- ja tietoturvaosaajina tarjoaa mahdollisuuden nousta strategiseksi kumppaneiksi.

Saksan investintiohjelmat luovat suoraa kysyntää yllä mainituilla aloilla, mutta niiden rinnalla nousee esiin muitakin aloja, joilla Suomen vahvuudet vastaavat Saksan tarpeisiin.

Harvinaiset mineraalit: Saksa on riippuvainen ulkomaisista raaka-aineista, ja huoltovarmuus-kysymykset ovat nousseet poliittisen keskustelun keskiöön. Suomi voi tarjota paitsi mineraaleja myös vastuullisia jalostusratkaisuja, jotka tukevat EU:n strategista autonomiaa. Tämä luo arvoketjuja, joissa suomalainen kaivos- ja teknologiaosaaminen yhdistyy saksalaiseen teollisuuteen.

Biotalous ja kiertotalous: Saksan teollisuudessa etsitään aktiivisesti vaihtoehtoja fossiilipohjaisille raaka-aineille. Suomalaiset bioinnovatiiviset tuotteet, kuten uudet pakkausmateriaalit, tekstiilikuidut ja biokemikaalit, tarjoavat vaihtoehtoja sekä kuluttajatuotteisiin että teollisiin prosesseihin. Kiertotalousratkaisujen kysyntä kasvaa, ja Suomi on tunnettu pioneirimaa tällä alalla.

Energiaintensiivinen teollisuus: Saksan korkeat energiakustannukset luovat suomalaisyrityksille mahdollisuuden toimittaa energiantensiivisiä tuotteita kilpailukykyisin ehdoin. Metsä-, metalli- ja kemianteollisuuden vienti voi hyötyä Suomen suhteellisesta energiakustannusedusta ja uusiutuvan energian saatavuudesta.

Mitä seuraavaksi?

Suomalaisyrittäjien Saksan valloituksen ensiaskeleet riippuvat tietysti toimialasta, tuotteesta ja kilpailutilanteesta. Esimerkiksi Saksan puolustusteollisuudessa erityisosaaminen keskittyy muutamalle integraattorille, jotka useimmiten ostavat melko yksinkertaisia välituotteita. Monet näistä yrityksistä käyttävät perinteisiä alihankkijatietokantoja ja niihin kannattaa suomalaisyrityksenkin hakeutua.

Jos tuote on monimutkaisempi, on nyt hyvä aika tutkia Saksan markkinatilannetta ja luoda toimivia suhteita Saksan markkinoille. Messut ovat edelleen tärkeässä roolissa kunkin toimialan tapaamispaikkana, ja läsnäolo ja verkostoituminen eri tapahtumissa vaikuttaa toimivan hyvänä myyntikanavana suomalaisyrityksille.

Lisäksi Saksalais-Suomalainen Kauppakamari tarjoaa suomalaisille yrityksille räätälöityjä go-to-market -palveluita, joiden laajuus vaihtelee markkinatutkimuksesta, juridisesta neuvonnasta ja sparrauksesta aina myyntitapaamisten sopimiseen saksalaisyritysten kanssa. Lisäksi kauppakamari tarjoaa laajan verkoston, jossa yritykset pääsevät peilaamaan kokemuksiaan muiden vientiyritysten kanssa.

Saksan markkinat ovat suuret, ja niiden valloittaminen vaatii pitkäjänteisyyttä ja huolellista valmistautumista. Suomalaisen yrityksen kannattaa hyödyntää tarjolla olevaa ulkoista asiantuntija-apua, alihankintaportaaleita ja kahdenvälisiä verkostoja. Näin voidaan varmistaa, että suomalaisyritykset ottavat paikkansa Saksan markkinoilla – ja rakentavat samalla kestäväää kasvua koko Euroopalle.

VELKAJARRUA EI PAINETA, MUTTA VELKAPEIKKO ELÄÄ

Kauneus on aina katsojan silmässä. Saksa kamppailee ankarasti julkisten menojen kasvua ja velkaantumista vastaan, vaikka infrastruktuuriin ja aseisiin investoidaan.

Liittokansleri Friedrich Merziltä ja hänen mustapunaiselta koalitioltaan odotettiin paljon, kun se toukokuussa 2025 aloitti työnsä. Takana oli kolme vuotta demari Olaf Scholzin kolmen puolueen hallitusta, joka tuotti pettymyksiä sekä sisä- että ulkopoliitikassa.

Näiden pettymysten vuoksi odotukset Merzin suhteen viritettiin liian korkealle. Viritystä siivitti vallanvaihdon yhteydessä tehty päätös Saksan perustuslakiin kirjatun velkajarrun purkamisesta.

Kun tähän puolustusinvestoinneilla perusteltuun ratkaisuun kytkettiin vielä 500 miljardin euron investoinnit infrastruktuuriin, moni ajatteli, että nyt todella ollaan historian ”käännekohdassa” (Zeitenwende), josta Sholz puhui helmikuussa 2022, kun Venäjä oli hyökännyt Ukrainaan.

Erityisesti Saksan sisäpolitiikassa ja taloudessa toivottua suurta sysäystä ei kesän aikana kuitenkaan vielä nähty, mutta ulko- ja EU-politiikassa liittokansleri Merz kaappasi Saksalle heti sitä roolia, joka unionin suurimmalle jäsenmaalle kuuluu. Jopa niin ahkerasti, että häntä syytettiin sisäpolitiikan laiminlyömisestä.

Lokakuussa tunnelin päässä alkoi näkyä valoa. Hallituspuolueet pääsivät sopuun siitä, miten Saksan julkisen talouden epätasapainoa lähdetään oikaisemaan.

Keskeisin haaste oli työmarkkinoita vääristävä kansalaispalkka (Bürgergeld). Sen piti olla Saksan sosiaalidemokraattien (SPD) suuri saavutus, mutta se muuttui nopeasti työllistymistä jarruttavaksi kalliiksi kiviriipaksi. Jopa SPD:n

Tapio Nurminen

Journalisti, vastaava tuottaja,
toimitusjohtaja,
Nouhau Productions Oy

Kuva: Sanne Katainen

ydinkannattajat suivaantuivat, koska kansalaispalkkaa nauttivilla työttömillä jäi paikoin käteen lähes yhtä paljon kuin niillä, joilla on työpaikka.

Demarit harasivat valtiovarainministeri Lars Klingbeilin ja työministeri Bärbel Basin johdolla pitkään vastaan, kun CDU ja sen baijerilainen sisarpuolue CSU yrittivät ajaa kansalaispalkkaa alas. Lokakuussa solmu aukesi. Kiistelty tukiväline muutetaan uudenlaiseksi perusturvaksi, jonka saamiselle asetetaan tiukat ehdot. Sopu osoitti, että SPD on nyt valmis tekemään samanlaisia radikaaleja uudistuksia kuin demarikansleri Gerhard Schröder 2000-luvun alussa.

Toinen talouselämän kannalta myönteinen signaali oli päätös ns. aktiivieläkkeestä. Sillä on tarkoitus pitää ihmiset töissä pidempään ja välttää samanlainen eläkejärjestelmän aiheuttama velkaantumiskierre, mistä Ranska on kärsinyt pitkään.

Nämä uudistukset eivät kuitenkaan riitä, jos ikääntyvä ja keskeisten vientialojen vaikeuksista kärsivä Saksa haluaa todella palata EU:n talousveturiksi. Ekonomistien mukaan vanhojen rakenteiden purkamista pitää jatkaa niin, että työn tekeminen on aina kannattavampaa kuin tukien varassa eläminen.

Meillä Suomessa oletetaan, että saksalaisten suhtautuminen velkaantumiseen muuttui perustavalla tavalla, kun velkajarru pantiin jäähylle. Muutokseen haluavat uskoa erityisesti ne, jotka ovat aina syyttäneet Saksaa euroaluetta kuihduttavasta säästölinjasta. Tämä velkajarrusta luopumisen kauneus on ennen muuta katsojien silmissä. Se ei vastaa saksalaisen sisäpolitiikan realiteetteja.

Kirjoitin lokakuussa 2024 julkaistussa kirjassani ”Saksa – ei ihan paska maa”, miten ”velkapeikko” on kautta vuosikymmenten riivannut saksalaisia. Heille velkaantuminen tarkoittaa ensisijaisesti yli varojen elämistä. Sitä vältetään omassa henkilökohtaisessa taloudessa ja sitä vaaditaan myös poliittisilta päättäjiltä.

Tämä pätee edelleen kevään 2025 historiallisista investointipäätöksistä huolimatta. Berliinin hallintokortteleissa pohditaan vähintään yhtä intensiivisesti, tai jopa intensiivisemmin, miten julkisten menojen kasvu ja velkaantuminen saadaan hallintaan. Talousviisaat eivät väsy muistuttamasta, että ensimmäiset askeleet kalliin hyvinvointivaltion saneeraamisessa eivät ratkaise kaikkia Saksan talouden haasteita. Kasvuennusteet näyttävät pitkästä aikaa myönteisiltä, mutta elpyminen perustuu liikaa julkisiin investointeihin.

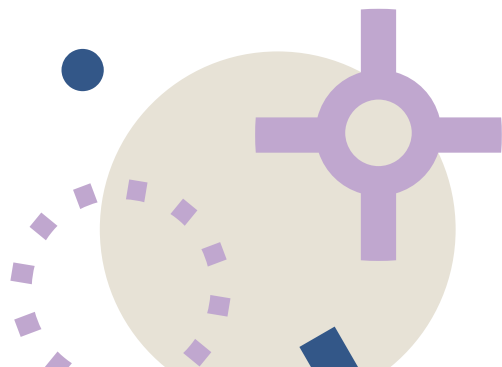
Saksalainen kemianteollisuus kärsii korkeasta energian hinnasta ja autoteollisuus siitä, ettei liikenteen sähköistäminen ole edennyt odotetulla tavalla. Lisäksi keskeisten vientimarkkinoiden, erityisesti Kiinan kysyntä ei koronapandemian jälkeen ole noussut entiselle tasolle.

Osin kyse on kiristyneestä geotaloudellisesta tilanteesta, mutta vientiteollisuus on myös itse rapauttanut kilpailukykyään. Yrityksissä on, hyvin saksalaisesti, oltu konservatiivisia ja keskitytty tekemään vielä paremmin kaikkea sitä, missä on aina oltu hyviä. Siksi kansainvälisten kilpailijoiden, ennen muuta kiinalaisten ja yhdysvaltalaisen etumatka erityisesti digitalisoitumisessa on kasvanut huolestuttavan suureksi.

Liittokansleri Merzin hallituksen sisällä käydään ankaraa kädenvääntöä siitä, miten keskeinen rooli valtiolla pitäisi olla, kun pitkään taantumaan jämähtänyttä taloutta elvytetään. Oikeistopuolueet lähtevät periaatteessa siitä, että teollisen rakennemuutoksen ja sen kielteisten työllisyysvaikutusten torjuminen verorahoilla tulee liian kalliiksi eikä ole kestävä ratkaisu. Demarit vetävät toiseen suuntaan.

Yhtälö on vaikea molemmille. Työpaikkojen menettäminen tarkoittaa vääjäämättä äänen menettämistä seuraavissa vaaleissa. Näille äänille löytyy potentiaalisia ottajia poliittisen kentän molemmilta ääriladoilta.

Yksi asia toimii kuitenkin välttämättömien uudistusten vauhdittajana. Äänestäjien enemmistö karsastaa edelleen yli varojen elämistä. Velkapeikko elää, vaikka velkajarrua ei paineta. Oman työpaikkansa turvaamiseen saksalainen palkansaaja vaatii kyllä julkista tukea, mutta on samaan aikaan ranskalaista kollegaansa valmiimpi hyväksymään sen, ettei pöhöttynyttä hyvinvointivaltiota voida ylläpitää velkaa kasvattamalla.

UPM JA SUOMALAIS-SAKSALAINEN TEOLLINEN YHTEISTYÖ

Suomen ja Saksan välinen teollinen ja diplomaattinen suhde on pitkään ollut eurooppalaisen yhteistyön kulmakivi. UPM, yksi Suomen johtavista biopohjaisen teollisuuden yrityksistä, ilmentää tätä sidettä vuosikymmenten ajan jatkuneen kaupan, investointien ja innovaatioiden kautta – perinteisestä paperintuotannosta huipputason biokemikaaleihin.

UPM:n läsnäolo Saksassa juontaa juurensa 1960-luvulle, jolloin sen edeltäjäyritykset perustivat Nordland Papierin Dörpeniin. Vuosien varrella UPM on laajentanut toimintaansa Saksassa yritysostojen ja investointien kautta, vahvistaen asemaansa graafisen paperin segmentissä. Saksa nousi nopeasti yhdeksi UPM:n strategisimmista markkinoista ja toimintaympäristöistä monille sen liiketoiminnoille. Vuoden 2024 loppuun mennessä UPM työllisti noin 3500 henkilöä eri puolilla Saksaa.

Stefan Sundman
Johtaja,
yhteiskuntasuhteet
UPM

Kauppasuhteet ja metsäteollisuuden vienti

Saksa on Suomen toiseksi suurin kauppakumppani, ja metsäteollisuus on keskeisessä roolissa tässä suhteessa. Vuonna 2024 Saksa kattoi 11 prosenttia Suomen 12 miljardin euron metsäteollisuuden viennistä, mikä tekee siitä tärkeimmän eurooppalaisen markkinan suomalaiselle sellulle, paperille, kartongille ja sahatavaralle.

Tämä vienti ei ole vain taloudellisesti merkittävää – se heijastaa myös yhteisiä arvoja kestävyys, kiertotalouden ja innovaatioiden osalta. UPM:n tuotteet, jotka valmistetaan vastuullisesti hankitusta suomalaisesta puusta, tukevat Saksan teollisuutta aina pakkauksista ja kustantamisesta rakentamiseen ja autoteollisuuteen. Mielenkiintoinen yksityiskohta on, että suuri osa Suomessa

valmistetuista tuotteista ja kuiduista kierrätetään ja käytetään uudelleen useita kertoja Saksan paperi- ja kartonkitehtaissa. Lisäksi UPM tarjoaa Saksan tieliikennesektorille kestäviä vaihtoehtoja fossiilisten polttoaineiden kulutukselle, mikä edistää merkittävästi maan ilmastopolitiikan tavoitteita.

Johtajuutta teollisessa sähkönkulutuksessa

UPM on investoinut Saksassa CHP-voimalaitoksiin, ottanut käyttöön sähkökattiloita ja panostanut tehtaiden kykyyn joustaa sähkönkulutuksessaan. Nämä toimet ovat tärkeitä sähköjärjestelmän ja verkon tukemiseksi, koska Saksassa on hyvin paljon sääriippuvaista sähköntuotantokapasiteettia ja sen myötä voimakkaasti vaihteleva sähköntarjonta. Näissä toimissa hyödynnetään myös suomalaisten tehtaiden oppeja ja ne asemoivat UPM:n edelläkävijäksi teollisessa energianhallinnassa ja esikuvaksi kestäväälle muutokselle Saksan teollisuudessa.

Leuna: Lippulaiva tulevaisuudelle

UPM:n läsnäolo Saksassa ei ole pelkästään teollista – se on strategista. Yhtiön investoinnit ovat linjassa EU:n laajempien tavoitteiden kanssa fossilipolttoaineista irtautumisen ja biotalouden kehittämisen osalta.

Ehkä merkittävin luku UPM:n Saksan tarinassa on käynnissä Leunassa, Sachsen-Anhaltissa, jossa yhtiö rakentaa maailman ensimmäistä teollisen mittakaavan biopohjaisten kemikaalien jalostamoa. 1,3 miljardin euron investointi edustaa suurinta kemianteollisuuden investointia Euroopassa viime vuosina.

Leunan biojalostamo tuottaa Bio-MEG:tä, Bio-MPG:tä ja uusiutuvia funktionaalisia täyteaineita (RFF) – kestäviä vaihtoehtoja fossiilipohjaisille kemikaaleille, joita käytetään tekstiileissä, pakkauksissa, kosmetiikassa ja autoteollisuudessa. Kaikki raaka-aineet ovat FSC™- tai PEFC™-sertifioituja, mikä takaa puun jäljitettävyyden ja biodiversiteetin turvaamisen.

Laitoksen käyttöönotto alkoi vuoden 2024 lopulla, ja täyttä kaupallista toimintaa odotetaan vuoden 2025 toisella puoliskolla. Kun Leunan biojalostamo on toiminnassa, se ei ainoastaan vähennä CO₂-päästöjä useissa arvoketuissa, vaan toimii myös mallina kiertotalouskemmialle ja teolliselle kestävyydelle.

Luottamuksen ja innovaation perintö

Nordland Papierin perustamisesta Leunan käynnistämiseen UPM:n matka Saksassa heijastaa laajempaa kertomusta suomalais-saksalaisesta yhteistyöstä ja sitoutumisesta kestävään kasvuun. UPM:lle tämä kumppanuus ei ole pelkästään paperia ja sellua – se on tulevaisuuden biopohjaisen ja uusiutuvan teollisuuden muovaamista.

SAKSAN SISÄPOLIITTINEN TILANNE ON AIEMPAA HERKEMPI JA MONIMUTKAISEMPI

Liittokansleri Friedrich Merzin hallitus aloitti toukokuussa 2025. Hallituksen muodostavat Saksan politiikan perinteiset voimakeskittymät, Merzin kristillisdemokraattinen unioni (CDU) ja sen sisarpuolue, Baijerin kristillissosiaalinen unioni (CSU), sekä Saksan sosiaalidemokraattinen puolue (SPD). Saksan sotienjälkeisessä historiassa tällainen keskustaoikeistolaisten CDU:n ja CSU:n sekä keskustavasemmistolaisen SPD:n yhteishallitus on ollut poikkeus: vuosien 1949 ja 2005 välillä CDU/CSU ja SPD mahtuivat samaan hallitukseen vain yhden kerran, vuodesta 1966 vuoteen 1969.

Tuomas Iso-Markku
Vanhempi tutkija,
Ulkopoliittinen instituutti

Kuva: Ulkopoliittinen instituutti

Vuoden 2005 jälkeen CDU/CSU:n ja SPD:n muodostamista ”suurista koalitioista” on kuitenkin tullut Saksan politiikan uusi normaali. Kolme liittokansleri Angela Merkelin neljästä hallituksesta vuosina 2005–2021 rakentui CDU/CSU:n ja SPD:n yhteistyön varaan. Vuonna 2021 valtaan noussut Olaf Scholzin hallitus puolestaan pohjasi liittovaltiotasolla ennennäkemättömään koalitioon SPD:n, vihreiden ja liberaalipuolue FDP:n välillä. Scholzin ”liikennevalohallitus” osoittautui kuitenkin hyvin eripuraiseksi ja kaatui jo ennen hallituskauden loppua. Tätä seuranneet ennenaikaiset vaalit voittaneilla CDU/CSU:lla ja Merzillä ei hallituskumppania valitessa juuri vaihtoehtoja ollut: SPD:n ohella enemmistöhallitus olisi ollut mahdollista rakentaa vain osin äärioikeistolaisen Vaihtoehto Saksalle (AfD) -puolueen kanssa, jota yksikään Saksan muista puolueista ei kuitenkaan pidä hallituskelpoisena.

Potentiaalisten hallituspohjien vähyys on seurausta Saksan poliittisen kentän muutoksesta, joka on ollut käynnissä jo pitkään ja noudattelee laajempia eurooppalaisia trendejä. CDU/CSU:n ja ennen kaikkea SPD:n asema laajoja

äänestäjäryhmiä puhuttelevina kansanpuolueina on vähä vähältä murtunut samalla, kun Saksan puoluekartalle on ilmestynyt uusia haastajia. Vuonna 1983 liittopäiville nousivat vihreät, Saksojen yhdistymisen myötä vuonna 1990 nykyisen vasemmistopuolue Die Linken edeltäjä PDS ja vuonna 2017 AfD. Vielä vuonna 1983 CDU/CSU ja SPD yhdessä veivät 87 prosenttia kaikista liittopäivävaaleissa annetuista äänistä, mutta vuonna 2021 niiden yhteenlaskettu ääniosuus putosi ensi kertaa alle 50 prosentin ja jatkoi laskuaan vuonna 2025. Vuoden 2025 liittopäivävaalit olivat myös ensimmäiset, joissa CDU/CSU ja SPD eivät enää muodostaneet kärkikaksikkoa: CDU/CSU:n (28,6 %) perään toiseksi kiilasi AfD (20,8 prosenttia) SPD:n (16,4 prosenttia) romahtaessa kolmanneksi.

Erityisesti AfD:n kasvulla on merkittävä vaikutus Saksan sisäpolitiikan asetelmiin. Natsimenneisyytensä vuoksi Saksan ajateltiin pitkään olevan immuuni oikeistoradikalismille, mutta AfD:n menestys on osoittanut oletuksen vääräksi. Eräistä muista menestyvistä eurooppalaisista laitoikeistopuolueista poiketen AfD ei ole edes pyrkinyt siistimään julkisuuskuvansa. Päinvastoin: puolue on käytännössä koko olemassaolonsa ajan radikalisoitunut entisestään – mutta silti lisännyt kannatustaan. Äärimmäisyytensä takia AfD on Saksan sisäpolitiikassa edelleen eristyksissä, vaikka sen ympärille rakennettu ”palomuri” onkin rakoillut.

Poliittisen kentän muutos ja AfD:n nousu ovat saaneet voimaa Saksassa jo vuodesta 2015 lähtien kiihkeänä velloneesta maahanmuuttokeskustelusta sekä sosiaalisista jännitteistä ja taloudellisesta epävarmuudesta, joita COVID-19-pandemia, Venäjän hyökkäyssota ja sosiaalisen median kuplat ovat ruokkineet. Tukevimman jalansijan AfD on saanut entisen Itä-Saksan alueella, johon läntisestä Saksasta peritty puoluejärjestelmä ei koskaan ole sellaisenaan juurtunut. Useimmissa itäisissä osavaltioissa AfD:n kannatus yltyy jo selvästi yli 30 prosentin, mikä tekee puolueen ohittamisesta osavaltiopoliitikassa entistä vaikeampaa. Viime aikoina AfD on kasvattanut suosiotaan myös läntisessä Saksassa, jossa se on löytänyt hedelmällistä maaperää muun muassa pitkään rakennemuutoksen kourissa kärvistelleeltä Ruhrin alueelta.

Liittokansleri Merzillä onkin vastassaan vaikea sisäpoliittinen toimintaympäristö. Toisin kuin edelliset CDU/CSU:n ja SPD:n yhteishallitukset, Merzin ”suuri koalitio” ei itse asiassa ole suuri, vaan sillä on liittopäivillä vain niukka enemmistö (328/630 paikkaa). Tämä on erityisen hankalaa tilanteessa, jossa sekä CDU/CSU että SPD hakevat linjaansa AfD:n muodostaman haasteen edessä. CDU ehti jo ennen vuoden 2025 vaaleja siirtyä Merzin johdolla enemmän oikealle niin talous- kuin maahanmuuttopolitiikassakin, mikä ei lisää puolueen kompromissihalukkuutta. SPD:ssä voi puolestaan pitkäaikaisen kannatuskriisin

keskellä herätä haluja teroittaa puolueen sosiaalipoliittista profiilia, mikä johtaisi väistämättä jänniteisiin CDU/CSU:n kanssa.

Esimakua sisäpoliittisen asetelman herkkyydestä Merz sai oman kanslerinvaalinsa yhteydessä: hänestä tuli liittovaltion historian ensimmäinen kansleriehdokas, joka ei saanut taakseen tarvittavaa enemmistöä ensimmäisellä äänestyskierroksella. On vaikea sanoa, oliko kyseessä CDU/CSU-edustajien vastalause myönnytyksille SPD:n suuntaan vai SPD-vasemmiston mielenilmaus liian oikeistolaisena pidettyä Merziä vastaan.

Sisäpoliittisen tilanteen vuoksi Merz turvautui myös poikkeukselliseen keinoon: jo ennen valintaansa hallituspuolueet yhdessä vihreiden kanssa uudistivat Saksan perustuslakiin kirjattua velkajarrua, mikä mahdollisti 500 miljardin euron suuruisen infrastruktuurirahaston perustamisen sekä laajamittaisen velanoton Saksan puolustusbudjetin kasvattamiseksi. Uudistus ajettiin kiireesti läpi vanhojen liittopäivien kokoonpanossa, sillä uusilla liittopäivillä sen tueksi olisi tarvittu myös Die Linke, mikä olisi monimutkaistanut hanketta.

Velkajarru-uudistuksen myötä Merzin hallituksella on enemmän liikkumavaraa kuin budjettiriitoihin kompastuneella Scholzin hallituksella. Helppoa taloudenpidosta ei silti tule Merzillekään, sillä CDU/CSU ja SPD ovat budjetin tulevaisuudesta osin eri linjoilla. CDU/CSU haluaisi säästää merkittävästi Saksan sosiaalimenoista, mihin SPD suhtautuu varauksella. Konfliktipotentiaalia liittyy myös moniin muihin politiikka-alueisiin ja -kysymyksiin alkaen Saksan suhtautumisesta tuhoisaa sota Gazassa käyvään Israeliin.

Vaikeista lähtöasetelmista ja hankalasta alusta huolimatta Merzin hallitusta ei tietysti ole tuomittu jakamaan riitaisan edeltäjänsä kohtaloa. Parhaimmillaan AfD:n korkea kannatus ja Saksan talouden pitkäaikaiset haasteet voisivat saada CDU/CSU:n ja SPD:n puhaltamaan yhteen hiileen konkreettisten tulosten aikaansaamiseksi. Tämä olisi sekä Saksan että EU:n kannalta toivottavaa.

SUOMEN JA SAKSAN VÄLINEN KAUPPA KULKEE SATAMIEN VARASSA

Saksa on Suomen tärkeimpiä kauppakumppaneita. Maiden välinen kauppa ylitti 20 miljardia euroa vuonna 2023. Koneita, autoja, paperia ja elektroniikkaa kulkee molempiin suuntiin tasaisena virtana. Satamat ja Itämeren merireitit pitävät yllä kauppasuhdetta, joka on Suomelle elintärkeä.

Saksa on satamien suurin vientimaa

Saksa on Suomen satamien suurin vientimaa: vuonna 2023 meritse viedyistä 42,3 miljoonasta tonnista tavaraa yli viidennes (20,3 prosenttia) päätyi Saksaan. Myös tuonti on merkittävää – 45,1 miljoonan tonnin tuonnista lähes kymmenesosa (9,6 prosenttia) tuli Saksan satamista. Saksan asema on erityisen korostunut kappaletavarassa, muun muassa auto- ja koneteollisuuden sekä metsäteollisuuden tuotteissa.

Piia Karjalainen
Toimitusjohtaja, Suomen Satamat ry

Kuva: Jefunne Gimpel

Trendi ei kuitenkaan ole pelkästään kasvava. Vuosina 2019–2023 Suomen vienti Saksaan väheni noin 11,0 miljoonasta tonnista 8,6 miljoonaan tonniin, laskua siis yli viidennes. Taustalla on ennen kaikkea paperin ja kartongin kysynnän hiipuminen.

Satamat kauppasuhteen solmukohtina

Suomen ulkomaan kaupan kuljetuksista yli 95 prosenttia kulkee meritse, satamien kautta. Vuonna 2023 suurimmat liikennemäärät kulkivat Sköldvikin (23,5 miljoonaa tonnia), HaminaKotkan (14,1 miljoonaa tonnia) ja Helsingin (13,9 miljoonaa tonnia) satamien kautta. Yksin nämä kolme käsittelivät yli puolet koko maan tavaraliikenteestä.

Satamat ovat Suomen ja Saksan kauppasuhteen todellisia solmukohtia. HaminaKotkan satamassa viennin suurin etumaa on Saksa, tavaralajeina erityisesti paperi, kartonki ja sahatavara. Myös Hangon satamalle Saksa on suurin sekä tuonnissa että viennissä, ja välillä kulkee pääosin kappaletavaraa ja ajoneuvoja. Helsingin sataman osalta Saksan osuus on suuri kappaletavaraviennissä ja tuonnissa ja lisäksi muun muassa Rauma on metsäteollisuudelle tärkeä Saksan vientisatama.

Itämeri – haavoittuva valtatie

Itämeri on Pohjoisen Euroopan maille keskeinen logistinen käytävä – mutta viimeaikoina siitä on tullut entistä enemmän myös geopolitiikan näyttämö. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on näkyvästi lisännyt jännitteitä Itämerellä. Meriliikenteen jatkuvuuteen eri olosuhteissa kiinnitetään enenevästi huomiota ja kansainvälinen yhteisö etsii keinoja suitsia varjolaivaston liikkeitä Itämerellä.

Turvallisuustilanteen heikkenemisellä Itämerellä olisi dramaattiset vaikutukset Suomen ulkomaan kaupan kuljetuksiin ja huoltovarmuuteen. Siksi muun muassa huoltovarmuustyön puitteissa Itämeren kuljetusten jatkuvuutta parantavia keinoja sekä tietopohjaisesti suunnitellaan että jatkuvasti harjoitellaan. Suomen ja Saksan välillä liikkuvalle tavaralle ei merikuljetuksille ole realistista vaihtoehtoa muuta kuin pieneltä osin. Vaihtoehtoinen reitti kulkisi maayhteyksin Ruotsin kautta. Satamat pystyvät häiriötilanteissa jonkin verran korvaamaan toisiaan, ainakin jos huomio kiinnitetään pelkästään satamien kapasiteettiin, mutta tässä on suuria lastityyppikohtaisia eroja. Lisäksi pidentyvä maakuljetusmatka voi aiheuttaa ongelmia. Satamien strateginen merkitys kauppa- ja turvallisuuspolitiikassa on joka tapauksessa kasvussa.

Satamat investoivat puhtaaseen ja turvalliseen tulevaisuuteen

Tiivis kauppa Suomen ja Saksan välillä on kuin valtatie, joka kulkee veden päällä. Sen liikennettä ei voi ohjata kiertotielle, eikä sen merkitystä voi vähätellä. Siksi satamien kehittäminen, turvaaminen ja yhteistyön syventäminen ovat nykyisessä geopoliittisessa tilanteessa korostuneen tärkeitä. Euroopan Unionissa valmistellaan parasta aikaa EU:n satamastrategiaa. Satamien näkökulmasta strategian toivotaan tuovan työkaluja kehittää ja ylläpitää satamia logistiikkaketjun tehokkaana osana.

Euroopan satamissa on kaikkienensa 80 miljardin euron investointitarpeet seuraavan kymmenen vuoden aikana. Investointeja edellyttää erityisesti

satamien valmistautuminen meriliikenteen puhtaaseen siirtymään ja uusien vähäpäästöisten polttoaineiden tarjontaan. Satamilla on myös kasvava rooli energiatuotannossa ja useita energiatuotannon hankkeita onkin sijoittumassa satamien välittömään läheisyyteen. Suomessa liikehdintää satama-alalla aiheuttaa myös Pohjanlahdelle ja Perämerelle suunnitellut merituulivoimahankkeet, jotka edistyessään olisi uusi tärkeä markkina satamille.

Samanaikaisesti kiristynyt turvallisuustilanne on aiheuttanut tarpeen tarkastella satamien kapasiteettia ja välityskykyä myös sotilaallisen liikkuvuuden mahdollistajana. EU:ssa tavoitellaan sotilaallisen liikkuvuuden hankkeiden osalta kaksoiskäyttöisyyttä, eli sitä, että sotilaallisista tarpeista lähtevä hanke palvelee myös normaaliaikojen kaupallista liikennettä. Tämä onkin tärkeää, sillä niukkojen resurssien aikana toimia ja rahoitusta on syytä kohdentaa mahdollisimman vaikuttavasti.

Satamien oikea-aikaisten investointien mahdollistamiseksi EU-rahoitus on tärkeää. Euroopan komission heinäkuussa 2025 julkaisema budjettiesitys seuraavalle MFF-kaudelle oli satamien näkökulmasta myönteinen, luvaten jatkoa Connecting Europe Facility -rahoitusinstrumentille. Joka tapauksessa budjettivalmistelua on syytä seurata tiivistä loppuun saakka, jotta Suomen toimivat yhteydet Euroopan päämarkkinoille pystytään varmistamaan jatkossakin.

GERMANY AND MARKET OPPORTUNITIES FOR FINNISH COMPANIES

The relationship between Finland and Germany has rarely been closer than it is today. Political, economic and cultural ties are strong, and Finland has received increasing media attention in recent times in the German press.

Germany – along with the US – is one of the two strongest destinations for Finnish exports. These reached an all-time high of approximately 9 bn. Euro in 2023. Since then the market has been challenging and the first half of 2005 in particular showed lower exports to Germany. Exports of Finnish value-add products in particular is a cause for concern, with Finland's share considerably below that of most other Nordic countries of neighbours or other countries such as the Netherlands, Austria or Belgium.

Despite these more sobering facts, Finland is renowned for being leading-edge in terms of digitalization. With digitalization traditionally on a much lower pace in Germany opportunities always exist for companies with proven use-cases, impressive reference clients and above all the capacity to operate in the German market. Similarly, Finnish know-how around emerging technologies such as AI, Quantum Computing or 6G is well known and generating increasing media interest in Germany.

Furthermore, the geo-political outlook over the past few years has led to fundamental changes in the way Germany has traditionally viewed expenditure in defence as well as the approach to national debt in general. The same can be said for the energy sector, where the rise of hydrogen and its derivatives is anchored as part of the Federal Government's Hydrogen Import Strategy to secure clean energy for German industry in future. This is giving rise to new

Alun Jones

Director DACH, Export Promotion, Business Finland

Photo: Sedan Sieben fotos & labor, Munich

concrete opportunities in Germany, many of which would probably not have been envisaged a decade or less ago, as terms such as defence, dual-use, digital resilience or comprehensive security now common terms in any related discussion.

The Defence Industry:

In response to the current geo-political landscape Germany has created a €100 billion special fund in 2022 to modernize its military, ending decades of underinvestment. As a key NATO member, Germany has pledged to meet the 2% GDP defense spending target and is reevaluating its strategic role.

At the 2025 NATO Summit, allies reaffirmed their commitment to collective defence amid ongoing threats from Russia. Germany, however, is going further: the government plans to raise defence spending from €62B (2025) to €138B (2028) and €153B (2029) – around 3.5% of GDP – plus another 1.5% for defence-related infrastructure. This positions Germany as a leading force in NATO, aiming to ensure full readiness by 2029, when Russia is expected to have regained offensive military capabilities.

The following procurement undertaking are expected:

As a result of the above mentioned changes new or increased investments are already being planned in several areas and can be summarized as follows:

- Air Defence (integrated systems, counter-drones).
- Long-Range Strike (deep precision strikes, Taurus modernization).
- Drones & Loitering Munitions (combat UAVs, kamikaze drones).
- Ammunition & Logistics (stockpiling, artillery, mobility).
- Digitalization & AI (command, cyber, operational resilience).

The planned investments are being supported by structural reform, which envisages a new leadership model with three state secretaries, as well as a reduction of directorates from ten to eight in order to streamline and accelerate decision making. In addition, the Chief of Defence will gain increased authority and all of these measures combine to provide stronger strategic leadership, faster procurement and growth for the Bundeswehr.

The German Hydrogen Market – Key Points

Germany expects to cover around 50–70 % of its hydrogen demand in future through imports, as domestic renewable capacity will not be sufficient. It aims to be carbon neutral by 2045 and may need up to 350–500 TWh of hydrogen and about 200 TWh of hydrogen derivatives (such as ammonia and synthetic fuels). These figures correspond approximately to the current total electricity consumption.

The federal government's Hydrogen Import Strategy calls for a resilient, reliable and geopolitically diversified energy import. The current government stresses technology-openness and the need for "climate-friendly" or "climate-neutral" hydrogen. To ensure a sustainable and diversified supply, Germany is focusing on long-term state-level energy and hydrogen partnerships.

Despite the Government's newly published "reality check" of the Energiewende, large investments are under way in hydrogen infrastructure. The planned 9000 km hydrogen pipeline network with an overall investment of around 18 billion euro offers opportunities for collaboration, particularly on cross-border projects such as the Baltic Sea Hydrogen Collector (BHC) and the Nordic-Baltic Hydrogen Corridor (NBHC). Ports, also large inland ports such as Duisport in Northrhine Westphalia, terminals possibly with liquefaction or regasification units as well as storage have a crucial role to play in infrastructure developments.

As the demand for technology, supplies and partners increases, the above potential opportunities may well emerge for Finnish companies in the energy market as hydrogen cooperation becomes a central pillar of wider energy and industrial collaboration between Finland and Germany.

In summary, despite current political and economic challenges which have seen the business environment stutter, Germany remains the economic powerhouse of Europe where new opportunities for Finnish companies are emerging. Despite cultural similarities between the two countries, doing business in Germany is not always as simple as it might initially seem, especially considering the Federal nature of the country. Business Finland and Team Finland colleagues at the Embassy in Berlin have a wealth of experience in serving Finnish companies of all types and are focusing on the sectors described above. The ongoing integration into the Ministry of Foreign Affairs, furthermore, will enable enhanced support at all levels for relevant Finnish companies. We would welcome the chance to develop these opportunities together with you in the near future.

Sources:

https://www.gascade.de/fileadmin/Dokumente/Wasserstoff/DNV_Baltic_Hydrogen_study_2024.pdf

<https://www.dvgw.de/themen/energiewende/wasserstoff-und-energiewende/wasserstoff-import>

<https://energiewende.bundeswirtschaftsministerium.de/EWD/Redaktion/Newsletter/2023/08/Meldung/direkt-erfasst.html>

<https://www.cleanenergywire.org/news/germany-aligns-renewable-rollout-slower-grid-expansion-cut-costs>

Photo Source: European Hydrogen Backbone: <https://ehb.eu>

POTKUA PUOLUSTUKSESTA, INVESTOINTEJA INFRASTRUKTUURIRAHASTOSTA, TAKAPAKKIA TULLEISTA – SAKSAN TALOUDEN UUSI AIKA

Saksassa on koettu viime vuosina monenlaisia käänteitä: Energiewende (vihreä siirtymä ja ydinvoimasta luopuminen), Zeitenwende (geopoliittinen ja turvallisuuspoliittinen muutos) ja nyt Wirtschaftswende (talouden ja talouspolitiikan muutos). Saksan julkisia investointeja on rajoittanut vuodesta 2009 lähtien perustuslakiin kirjattu ns. velkajarru, joka on sallinut liittovaltiolle vain hyvin vähäisen velkaantumisen ja estänyt sen kokonaan osavaltioilta. Siihen tehtiin tämän vuoden maaliskuussa merkittävä höllennys, joka lisäsi finanssipoliittista liikkumavaraa. Muutos mahdollisti päätökset yhteensä jopa 1000 miljardin euron lisäyksistä puolustukseen ja muihin julkisiin investointeihin seuraavan runsaan vuosikymmenen aikana.

Seija Parviainen
Vanhempi ekonomisti,
Suomen Pankki

Kuva: Tunnin Kuva

Syy finanssipoliitiikan täyskäännökseen on ollut Saksan talouden heikko kehitys sekä puolustustarpeiden kasvu geopoliittisen tilanteen ja uusien Nato-linjausten vuoksi. Viime vuonna Saksan bkt supistui, ja tälle vuodelle OECD ennustaa kasvun jäävän 0,3 prosenttiin. Teollisuustuotanto on supistunut jo usean vuoden ajan. Kilpailijamaita kalliimpi energia, euron vahvistuminen sekä kauppapoliittinen epävarmuus tullikorotuksineen kurittavat saksalaisten yritysten kilpailukykyä ja luottamusta.

Puolustusmenolisäykset voivat tukea saksalaista teollisuutta

Saksan velkajarrua kevennettiin puolustusmenojen kohdalla ensimmäisen kerran jo vuonna 2022, kun liittopäivät hyväksyivät 100 miljardin euron tilapäisen puolustusrahaston. Kun rahasto on käytetty loppuun (arviolta vuoteen 2027 mennessä), tulevat sen kattamat menot jälleen budjettipoliitiikan piiriin. Tämän vuoden uudistuksen myötä velkajarrun ulkopuolelle voidaan sulkea budjetista rahoitettavat puolustusmenot siltä osin kuin ne ylittävät yhden prosentin bkt-

tason. Ensimmäinen prosentti suhteessa bkt:hen rahoitetaan siis budjetista normaaliin tapaan ja sen ylittävä osuus velalla.

Uuden käytännön arvioidaan tuovan puolustukseen kumulatiivisesti noin 400 miljardia euroa lisärahoitusta 2030-luvun puoliväliin mennessä. Puolustusrahasto mukaan lukien puolustukseen on näin käytettävissä jopa 500 miljardia euroa enemmän kuin ilman uudistuksia. Saksan tavoitteena on nostaa varsinaiset puolustusmenot 3,5 prosenttiin bkt:sta vuoteen 2029 mennessä ja tehdä Bundeswehristä Euroopan vahvin armeija.

Puolustusmenolisäysten vaikutus Saksan talouteen riippuu esimerkiksi siitä, missä määrin ne kohdistuvat investointeihin ja missä määrin kulutukseen. Keskeistä on myös se, miten paljon puolustustarvikkeita hankitaan saksalaisilta yrityksiltä ja miten paljon niitä tuodaan ulkomailta. Saksalla on merkittävää puolustusteollisuutta kuten Rheinmetall, Hensoldt ja Thyssenkrupp Marine Systems, mutta lisäpanostukset tukevat myös alihankkijoita ja mm. autoteollisuutta. Esimerkiksi Rheinmetall on arvioinut lopettamisuhan alla olevan Volkswagenin Osnabrückin tehtaan soveltuvuutta panssaroitujen ajoneuvojen tuotantoon.

Rapautuva infrastruktuuri ja korjauspaketti

Varsinkin Saksan energiavaltaiset alat kuten kemianteollisuus ja terästeollisuus ovat kärsineet jo vuosia korkeista energiakustannuksista. Irtautuminen halvasta venäläistä maakaasusta osui yhteen ydinvoimasta luopumisen kanssa, eikä uusiutuva energia riitä korvaamaan niitä. Raskaan teollisuuden pelätäänkin siirtävän tuotantoaan halvemman energian maihin, ja pessimistisimmät puhuvat jopa Saksan deindustrialisaatiosta.

Lisäksi Saksan talous on kärsinyt kotimaisen infrastruktuurin kuten rautateiden ja siltojen rapautumisesta sekä digitalisaation jälkeenjääneisyydestä. Tämä näkyy yrityksille toimitusvarmuuden heikkenemisenä, lisäkustannuksina sekä digitaalisten yhteyksien ja lupaprosessien takkuamisena. Energia-alan infrastruktuurissa siirtoverkon pullonkaulat pakottavat järjestelyihin, joissa tuotantoa joudutaan välillä ajamaan alas yhdessä osassa maata ja ylös toisessa, mikä nostaa kustannuksia.

Keväällä 2025 Saksaan perustettiin budjetin ulkopuolinen 500 miljardin euron rahasto infrastruktuuri-investoinneille: siitä sata miljardia menee ilmastorahastoon, 100 miljardia osavaltioille paikallisiin infrahankkeisiin, 150

miljardia Deutsche Bahnille sekä loput 150 miljardia euroa koulutukseen, terveyteen, energiaan ja digitalisaatioon. Se vastaa yli 11:ä prosenttia Saksan vuoden 2024 bkt:stä ja on tarkoitus käyttää seuraavien 12 vuoden aikana. Käytännön toteutusta voivat kuitenkin hidastaa byrokratia, kapasiteettirajoitteet ja pula osaavasta työvoimasta. Saksan kone- ja laiteinvestoinneissa ei ole nähtävissä kasvua vielä tänä vuonna, mutta marraskuun konsensusennusteen mukaan ne kasvaisivat ensi vuonna jo lähes kolmeen prosenttiin. OECD odottaa Saksan bkt:n kasvun elpymään ensi vuonna 1,1 prosenttiin, mikä olisi hieman enemmän kuin kasvu koko euroalueella keskimäärin.

Tullisopimus Yhdysvaltain kanssa ei lisännyt kaikkien luottamusta

Tullien vaikutus kilpailukykyyn Yhdysvaltain markkinoilla riippuu osin siitä, millaiseksi Saksan asema suhteessa keskeisiin kilpailijamaihin kuten Kiinaan asettuu. Yhdysvallat uhkasi Kiinaa elokuussa jättitulleilla, mutta niitä siirrettiin kolme kuukautta eteenpäin. Välivaiheessa tullit Kiinalle ovat 30 prosenttia eli kaksinkertaiset verrattuna EU:n 15 prosentin yleistulleihin.

Autoteollisuus on hyvä esimerkki alasta, joka on joutunut sopeutumaan Yhdysvaltain poukkoilevaan tullipolitiikkaan. Tullit EU:sta Yhdysvaltoihin tuotaville autoille olivat vielä alkuvuonna 2,5 prosenttia, mutta nousivat maaliskuussa 25 prosenttiin ja huhtikuussa 27,5 prosenttiin. Heinäkuussa saavutetun sopimuksen myötä ne laskivat 15 prosenttiin, mikä näkyi luottamuksen kasvuna syyskuussa julkaistussa IFO-instituutin luottamuskyselyssä autoteollisuudelle. Nykyinen tullitaso on kuitenkin moninkertainen viime vuosiin verrattuna. Edullisimmassa asemassa ovat ne autovalmistajat, joilla on tuotantoa myös Yhdysvalloissa. Niitäkin rokottaa kuitenkin teräksen ja alumiinin tuonnille asetettu 50 prosentin tulli.

Heti Yhdysvaltain kanssa saavutetun tullisovun jälkeen Saksan teollisuus- ja kauppakamari DIHKin 3500 yritykselle tekemä pikakysely osoitti, että vain 5 prosenttia yrityksistä odotti sopimuksesta myönteisiä vaikutuksia ja lähes 60 prosenttia helpotuksen sijaan lisärasituksia: kilpailukyvyn heikkenemistä ja byrokratiaa. Osa yrityksistä jopa epäili nykyisen sopimuksen pitävyyttä ja koki huolen uusista tullitoimista jatkuvan.

Nouseeko Saksa?

Talouspolitiikan käänne Saksassa on merkittävä ja panokset suuria. Menolisäysten seurauksena ainakin julkinen velkaantuminen nousee ilman täyttä

takuuta talouskasvun elpymisestä. Lisävelanoton mahdollistaa Saksan nykyinen suhteellisen alhainen velkaantumisaste. Pelkät julkiset investoinnit kuitenkin tuskin riittävät kääntämään talouden suuntaa tehokkaasti, koska niiden osuus kokonaisinvestoinneista on laskenut alle viidennekseen. Uusien panostusten onkin tarkoitus käynnistää alihankintaketjujen ja yhteishankintojen kautta myös yksityisiä investointeja, joita tuetaan lisäksi verohelpotuksin. Vielä on liian aikaista päätellä, toteutuuko liittokansleri Mertzin motto: Deutschland ist zurück!

GERMANY: OPPORTUNITIES FOR FINNISH COMPANIES

Like many regions in the world, the German economy has unfortunately remained in a phase of slow recovery and persistent structural challenges, with Bavaria reflecting these national trends but showing signs of resilience and opportunity.

Germany's economy entered 2025 with cautious optimism following a prolonged period of stagnation since 2023. Fortunately, private consumption has become more positive thanks to increases in real income and purchasing power, but overall momentum is hindered by world-wide trade conflicts—most notably tariff increases introduced by the US—and by structural issues such as elevated energy costs, regulatory complexity, and subdued investment activity. National GDP growth is forecast to rise modestly by around 0.3% in 2025, with greater stimulus expected in 2026 due to increased government spending, tax incentives, and infrastructure investment.

The new German federal coalition government offers renewed stability and is set to implement measures targeting investment, energy price reduction, and administrative simplification that could benefit Bavaria's business climate.

However, the metal and electrical industries such as automotive industry, key pillars of the German economy, continue to face weak demand but are showing cautious optimism for future growth. While domestic production remains low, companies are reporting increased foreign production plans, and expectations for recovery in exports are growing, indicating a shift toward global engagement.

Indeed, several opportunities for Finnish-Bavarian collaboration exist. Notably, sectors such as information technology, engineering, energy systems, healthtech and mobility are ready for collaboration with providers from Finland. There are recent initiatives between Business Finland and German authorities that have

Ulla Lenkkeri
FinnCham München

Photo: Charlotte Starupp
Photography

introduced new research and development funding, including grants for Finnish companies, making joint R&D and innovation projects even more attractive.

Key areas for collaboration opportunities include:

- Digitalization and IT: Finnish companies in software, cloud services, digital platforms and quantum technology like GoFore Germany GmbH and IQM Germany GmbH have successfully entered Bavarian markets and others could increase partnerships, especially with initiatives like BAYERN DIGITAL supporting research, cooperation, and startups.
- Sustainable Mobility and Smart Transport: Joint calls for proposals explicitly invite Finnish and Bavarian firms to partner in areas related to the transformation of mobility, such as electric vehicles, digital infrastructure, and smart mobility solutions.
- Advanced Manufacturing and Engineering: Metalworking and electrical industries in Bavaria—despite current weakness—offer strong opportunities for technology transfer and joint product development.
- Energy Systems and Green Technology: Finnish expertise in renewable energy, heating and cooling systems, and energy-efficient building technologies aligns well with Bavarian priorities and ongoing industrial transformation.
- Digital Health: Finnish innovators in hospital software, health data, robotics, and telemedicine are encouraged to engage in joint R&D and technology transfer with Bavarian healthcare providers and networks.
- Edutech: Partnerships can focus on next-generation educational software, AI-driven learning modules, and innovative teacher/learner platforms for Bavarian schools and universities.
- Defense Economy: The new German master plan calls for increases in defense spending, modernization of the Bundeswehr, and significant innovation in arms manufacturing—notably in digital defense solutions, drones, and military vehicles. The German government is also more than doubling its national defense budget from €62 billion in 2025 to over €150 billion by 2029, with many procurement, manufacturing, and R&D projects based in Bavaria. Finnish companies with expertise in secure communication, remote surveillance, defense software, autonomous vehicles, or related technical fields could be needed.

Summarizing, while the German economy is navigating a period of stagnation and structural reform, a cautiously optimistic outlook might be notable. Finnish companies could profit from German's robust innovation platforms, strong industrial base, and proactive government measures to build successful collaborative ventures in high-impact sectors. Ambitious digitalization policy, forward-thinking educational initiatives, and dynamic defense sector make Germany a strong partner for cross-border innovation and expansion for Finnish companies.

KESKUS- KAUPPAKAMARI

Keskuskauppakamari
PL 1000, Alvar Aallon katu 5 C, 00100 Helsinki | puh. 09 4242 6200
keskuskauppakamari@chamber.fi | X@K3FIN
kauppakamari.fi